

ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН ДО FSC-СЕРТИФІКАЦІЇ СИСТЕМИ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

НАСТАНОВИ ДЛЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Зміст

1. Вступне слово про систему FSC	3
1.1. Хто ми і яку роботу ми виконуємо	3
1.2. Представлення сталості шляхом функціонування у складі трьох окремих палат та їх членів.....	4
1.3. Принципи і критерії: глобальна нормативна основа	6
1.4. Національні стандарти та єдині міжнародні індикатори (ЄМІ)	7
1.5. Сертифікація незалежними органами сертифікації.....	9
2. Залучення зацікавлених сторін у системі FSC	11
2.1. Вступ	11
2.2. Роль партнерів мережі	13
2.3. Залучення зацікавлених сторін FSC до процесу розроблення стандартів	14
2.4. Залучення зацікавлених сторін утримувачами сертифікатів у процесі застосування стандартів.....	16
2.5. Залучення зацікавлених сторін органами сертифікації у процесі оцінювання відповідності стандарту	18
2.6. Публічні звіти про аудит	22
2.7. Вимоги щодо коригувальних заходів	26
2.8. Контроль якості органами сертифікації	28
3. Система FSC з управління скаргами	29
3.1. Довідкова інформація щодо вирішення спорів.....	29
3.2. Процедури FSC із вирішення спорів	32
4. Глосарій основних термінів	34

Forest Stewardship Council (FSC®) є незалежною, неприбутковою, неурядовою організацією, що створена для підтримки екологічно належного, соціально корисного та економічно життєздатного управління лісами світу.

Бачення FSC полягає у тому, що ліси світу мають задовольняти соціальні, екологічні та економічні права і потреби теперішнього покоління без шкоди для майбутніх поколінь.

Перелік скорочень:

ВКЗ – вимоги щодо коригувальних заходів

ГРС – група з розробки стандартів

ДПС – департамент політики і стандартів

ЄМІ – єдині міжнародні індикатори

МАА – Міжнародне агентство з акредитації

МЛНІГД – малі ліси та ліси з низькою інтенсивністю господарської діяльності

НУО – неурядові організації

ОВЛГ – одиниця ведення лісового господарства

ОС – орган сертифікації

ОЦЗ – особлива цінність для збереження

ПіК – принципи і критерії

FSC – Forest Stewardship Council

1. Вступне слово про систему FSC

Зростає громадська обізнаність про руйнування та деградацію лісів, і тому збільшується попит споживачів на придбання деревини та іншої продукції, що походить із лісів, які є відповідально та добре керованими. Власники лісів та особи, відповідальні за ведення господарства, все більше зацікавлені в тому, щоб довести та передати свою відповідальну практику задля доступу до цих ринків. Відповідно до цих вимог споживачів і відповідальних за ведення лісового господарства були розроблені й поширені схеми лісової сертифікації, як-от Forest Stewardship Council (FSC)¹.

Метою FSC є сприяння екологічно належному, соціально корисному та економічно життєздатному управлінню лісами світу шляхом встановлення світового стандарту визнаних і дотримуваних принципів * системи ведення лісового господарства². (Зірочкою позначено поняття, визначення яких наведено у Глосарії основних термінів.)

1.1. Хто ми і яку роботу ми виконуємо

The Forest Stewardship Council є глобальною, демократичною та неприбутковою організацією. FSC забезпечує зв'язок між лісами та кінцевими споживачами, гарантуючи, що продукти з етикеткою FSC відповідають принципам і критеріям, які приносять найбільші соціальні та екологічні вигоди для лісів. FSC-сертифікований бізнес може використовувати торгові знаки FSC, щоб унаочнити свої природоохоронні зусилля. Це дасть змогу споживачам зробити обґрунтований вибір продукції лісового походження і допоможе легко ідентифікувати сталу продукцію в магазинах.

FSC розробляє, підтримує та просуває міжнародні, національні та субнаціональні стандарти відповідно до своєї місії; оцінює, акредитує та контролює органи сертифікації, які перевіряють використання FSC-стандартів; забезпечує навчання та інформування; сприяє використанню продукції, яка має логотип FSC.

FSC-сертифікація може позитивно впливати на працівників* та громади, змінити процеси управління на глобальному рівні та економічні та екологічні умови в лісах. Цей вплив сприяє покращенням у пов'язаних сферах, як-от конфлікти щодо власності та права користування землею, здоров'я та безпека працівників, збереженню біорізноманіття, захисту видів, що перебувають під загрозою зникнення, та лісовій політиці на основі широкій участі.

¹FSC-STD-01-001 (V4-0) EN FSC PRINCIPLES AND CRITERIA FOR FOREST STEWARDSHIP

²FSC-STD-01-001 (V5-2) EN FSC PRINCIPLES AND CRITERIA FOR FOREST STEWARDSHIP, § 1 The Forest Stewardship Council (FSC)

1.2. Представлення сталості шляхом функціонування у складі трьох окремих палат та їх членів

Базову концепцію сталості часто розглядають у трьох аспектах – екологічному, соціальному та економічному. Лісові ресурси мають відповідати різноманітним потребам нинішніх поколінь, не ставлячи під загрозу потреби майбутніх поколінь.

- **Екологічна належність.**

Екологічно належне ведення лісового господарства гарантує, що виробництво лісоматеріалів, недеревинної продукції та послуг екосистем * забезпечує збереження біорізноманіття лісів, їхньої продуктивності та природних екологічних процесів.

- **Соціальна корисність.**

Соціально корисне ведення лісового господарства допомагає як місцевим жителям, так і суспільству загалом користуватися довготривалими перевагами незайманих лісів, а також надає сильні стимули місцевим жителям підтримувати лісові ресурси в довгостроковій перспективі.

- **Економічна життєздатність.**

Економічно життєздатне ведення лісового господарства означає, що лісогосподарські операції структуровані та здійснюються у спосіб, який робить їх достатньо рентабельними, без отримання фінансової вигоди за рахунок довгострокових наслідків для лісових ресурсів, екосистем чи громад, чії інтереси зачеплено³.

³ Див. виноску 2. Вступ.

Для вирішення питань у трьох згаданих вимірах, FSC управляють міжнародні члени, яких призначають до однієї з трьох палат, що відповідає за один з аспектів сталості (рис. 1). FSC є міжнародним членським об'єднанням із національними або регіональними офісами у всьому світі. Всіма офісами управляють їхні члени.

Члени FSC є, зокрема, представниками екологічних і соціальних неурядових організацій, торгівлі продукцією лісового походження, лісгосподарських організацій, організацій тубільних народів*, громадських лісгосподарських об'єднань, організацій роздрібною торгівлі, виробників, організацій, які здійснюють (лісову) сертифікацію, а також окремих лісовласників і зацікавлених сторін. Повний список міжнародних членів FSC доступний на порталі членів FSC⁴.

Примітка. У багатьох країнах можна стати членом FSC як на національному рівні у відповідній країні, так і на рівні FSC International.

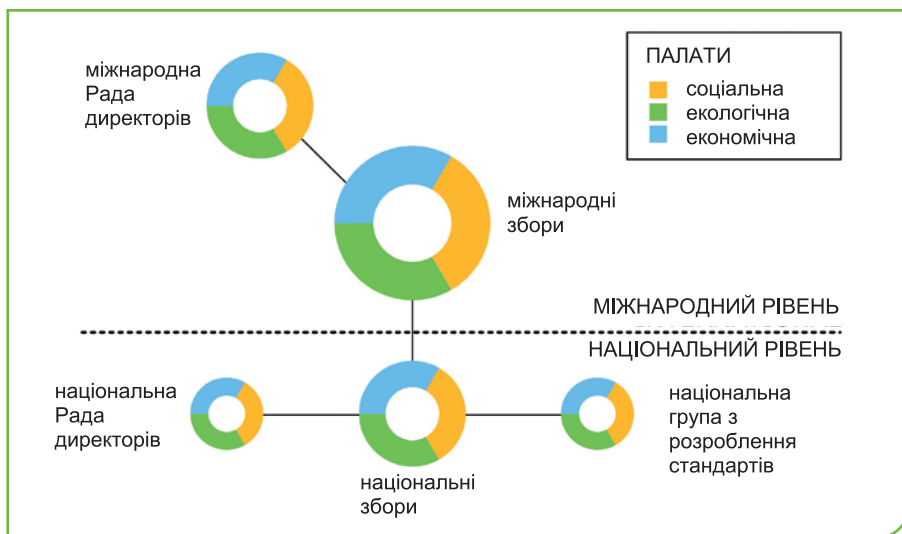

Рис. 1. Трипалатна система у міжнародному контексті

Кожна палата – екологічна, соціальна та економічна – має однакову вагу під час голосування. У складі палати члени від організацій становлять 90 % голосів, індивідуальні члени – 10 %. Метою цього є відображення того факту, що організаційні члени представляють більше людей, ніж індивідуальні члени.

Палати FSC International також поділяють на північних і південних членів, які мають по 50 % голосів. Це гарантує рівномірний розподіл впливу між різними групами інтересів і рівнями економічної потужності⁵.

⁴ FSC Forest Stewardship Council® Public Member Search. <http://chportal.fsc.org/PublicMemberSearch>, 5.10.2016.

⁵ FSC Forest Stewardship Council® Governance. <https://ic.fsc.org/en/about-fsc/governance-01>, 17.10.2016.

Як індивідуальні члени, так і члени від організацій мають право відвідувати Генеральну асамблею – найвищий орган FSC, який приймає рішення. Вони можуть формулювати, подавати та голосувати за пропозиції Генеральної асамблеї, які суттєво впливають на те, як функціонує FSC. Члени FSC також можуть висувати свої кандидатури до *Ради директорів* і голосувати за інших кандидатів.

Генеральну асамблею проводять один раз на рік на національному рівні та кожні три роки на міжнародному рівні, де приймають ключові рішення щодо FSC.

1.3. Принципи і критерії: глобальна нормативна основа

Визначено 10 принципів системи ведення лісового господарства, які FSC просуває для сприяння відповідальному веденню лісового господарства, а також 56 основних критеріїв, які визначають аспекти докладніше. Ці принципи та критерії (ПіК) застосовують до тропічних, помірних і бореальних лісів, а також для плантацій і частково створених лісів.

Для оцінювання відповідності принципам і критеріям розроблено конкретні індикатори *, які аудитор може перевірити на місці (див. підрозділ 1.4).

Отже, від концепції до впровадження стандарт FSC побудовано на принципах – критеріях – індикаторах.

Принципи і критерії FSC діють в усьому світі для здійснення FSC-сертифікації системи ведення лісового господарства. Адаптації на національному рівні та труднощі інтерпретації ПіК буде розглянуто в національних і локальних стандартах системи ведення лісового господарства з метою відображення різноманітних юридичних, соціальних та географічних контекстів щодо лісів у різних частинах світу.

Таблиця 1

**Чинні (V4-0) та переглянуті (V5-0) Принципи системи ведення лісового господарства
(на основі FSC-STD-01-001 (V4-0) та FSC-STD-01-001 (V5-0))**

FSC-STD-01-001 (V4-0)	FSC-STD-01-001 (V5-0)
Принцип 1: Відповідність законодавству та FSC-принципам	Принцип 1: Відповідність законодавству
Принцип 2: Права користування * та володіння	Принцип 2: Права працівників та умови зайнятості
Принцип 3: Права тубільних народів	Принцип 3: Права тубільних народів
Принцип 4: Відносини з громадами та права робітників	Принцип 4: Відносини з громадами
Принцип 5: Використання лісу (вигоди від лісів)	Принцип 5: Використання лісу (вигоди від лісів)
Принцип 6: Вплив на цінності довкілля	Принцип 6: Цінності довкілля та впливи на них
Принцип 7: План ведення господарства *	Принцип 7: План ведення господарства *
Принцип 8: Моніторинг і оцінювання	Принцип 8: Моніторинг та оцінювання
Принцип 9: Підтримання особливо цінних для збереження лісів	Принцип 9: Особливі цінності для збереження *
Принцип 10: Планації	Принцип 10: Виконання господарської діяльності

У табл. 1 наведено 10 принципів FSC, які були оновлені з V4-0 до V5-0 у 2014 р. з 2018 р. всі національно затверджені стандарти ведення лісового господарства базуються на версії 5.0, яку застосовують шляхом упровадження ЄМІ (див. підрозділ 1.4).

ПіК – це повний набір, який слід розглядати як одне ціле, послідовність їх викладення у документах не відображає їх пріоритетності. ПіК потрібно використовувати разом із національними та міжнародними законами й правилами. FSC має намір доповнювати, а не витіснити інші ініціативи, що підтримують відповідальне ведення лісового господарства у всьому світі⁶.

⁶ Див. виноску 2. § 3. Сфера застосування.

1.4. Національні стандарти та єдині міжнародні індикатори (ЄМІ)

Як зазначено вище, принципи та критерії FSC формують глобальну основу FSC-сертифікації системи ведення лісового господарства. На національному/регіональному рівні чинні міжнародні ПІК адаптують до національного контексту і формують докладніший стандарт, який відповідає конкретним лісам та обставинам. Цей процес описано нижче.

Пропозиції, які спрямовують до *департаменту політики і стандартів (ДПС)* FSC міжнародного центру для розроблення стандартів, можуть подавати Рада директорів FSC, Генеральна асамблея FSC або члени FSC, акредитовані FSC національні ініціативи, співробітники FSC або співробітники Міжнародного агентства з акредитації (МАО)⁷. Там, де немає акредитованої національної ініціативи, є можливість створити самостійну *групу з розробки стандартів (ГРС)*, зареєстровану FSC. Розроблення FSC-стандартів системи ведення лісового господарства не має починатися, якщо не зареєстровано FSC групу з розробки стандартів⁸.

Після того, як міжнародний центр FSC зареєструє заявку на національний стандарт, формують групу з розробки стандартів (ГРС) з узгодженим технічним завданням, робочим планом і бюджетом для розробки запропонованого національного стандарту⁹. ГРС складається з рівної кількості та принаймні двох представників від кожної із трьох палат і однакової кількості людей (або представництва рівної мірою) від кожної палати. Якщо пропонують регіональний процес, кожна країна в регіоні повинна мати принаймні одного представника в кожній палаті регіональної групи з розробки стандартів⁹.

Після цього ГРС має оголосити про розробку стандарту всім ключовим групам зацікавлених сторін на відповідній території та створити консультативний форум для процесу розроблення стандартів. Роль консультативного форуму полягає у забезпеченні можливості надання формальних коментарів

⁷ FSC-STD-60-006 (V1-2) EN PROCESS REQUIREMENTS FOR THE DEVELOPMENT AND MAINTENANCE OF NATIONAL FOREST STEWARDSHIP STANDARDS, B§1.1.

⁸ Див. виноску 7. § 4.

⁹ Див. виноску 7. § 5.1.

¹⁰ Див. виноску 7. § 4.2.

і зауважень під час розроблення стандарту усіма зацікавленими сторонами, інтереси яких може зачіпати стандарт¹¹.

Роль членів групи з розробки стандартів полягає в тому, щоб вивчати і готувати зауваження й коментарі до проектів, переглядати та надавати консультації щодо коментарів і зауважень, означених зацікавленими сторонами, та висловлювати пропозиції щодо формулювань, із метою розгляду аспектів, важливих для досягнення консенсусу й підтримки всіх членів групи з розробки стандартів¹².

Після належного перегляду й тестування (за потреби) стандарт може бути поданий до ДПС і Ради директорів FSC, FSC International для затвердження.

У разі якщо ГРС не було організовано, національний/регіональний стандарт розробляє *орган сертифікації*¹³. ОС має надавати всеохопні консультації під час процесу розробки, а також використовувати ЄМІ як основу для роботи.

Щоб полегшити впровадження принципів і критеріїв FSC (табл. 1) у національний стандарт, FSC розроблено набір *єдиних міжнародних індикаторів*. ЄМІ є основою для розробки нових національних індикаторів. Очікують, що ЄМІ забезпечать ефективніші процеси розвитку стандартів на національному та регіональному рівнях, а також що всі національні стандарти стануть послідовнішими порівняно один з одним.

У регіонах або країнах, які наразі не мають затверджених стандартів, ЄМІ стануть застосовним стандартом і замінять колишні стандарти, розроблені органами сертифікації.

1.5. Сертифікація незалежними органами сертифікації

Локальну верифікацію дотримання стандартів FSC (а саме критеріїв та індикаторів) виконують незалежні компанії з управління якістю – органи сертифікації (ОС). Передбачено три типи *оцінювання* *, які виконують із метою отримання та підтримання організаціїю FSC-сертифіката.

¹¹ Див. виноску 7. § 6.2.

¹² Див. виноску 7. § 7.2.

¹³ Органи сертифікації (ОС) раніше мали назву «органи оцінювання відповідності» (ООВ). Досі вживають обидва формулювання, однак потрібно застосовувати перше як чинний термін.

Попереднє оцінювання

Будь-яка одиниця ведення лісового господарства (ОВЛГ) таких категорій потребує здійснення попереднього оцінювання:

- а) плантації площею понад 10 тисяч га;
- б) усі ліси, які не є плантаціями і мають площу понад 50 тисяч га;

Примітка. Граничні значення а) та б) стосуються загальної площі, що входить до сфери оцінювання (як окремої ОВЛГ, так і кількох або групи ОВЛГ);

- в) ОВЛГ, на території яких наявні атрибути особливої цінності для збереження, якщо територія не відповідає вимогам для її класифікації як «малого лісу» (вставка 1)¹⁴.

Орган сертифікації здійснює попереднє оцінювання, спостерігаючи за діяльністю з ведення лісового господарства та спілкуючись із зацікавленими сторонами, такими як працівники, місцеве населення, й тими, хто може виявити інтерес до практики ведення лісового господарства.

Результатом попереднього оцінювання є звіт, у якому розглядають сильні та слабкі сторони діяльності з ведення лісового господарства організацією. Ключові слабкі сторони потребують коригування до моменту здійснення основного оцінювання.

1. Попереднє оцінювання для малих утримувачів сертифікатів і групової сертифікації

Попереднє оцінювання здійснюють на вибір **малі утримувачі сертифікатів**¹⁵. Якщо малі утримувачі сертифікатів не впевнені, чи виконують вони вимоги FSC у повному обсязі, варто провести попереднє оцінювання.

У разі здійснення **групової сертифікації**¹⁶ орган сертифікації перевірятиме відповідність групового суб'єкта FSC-стандартам.

Обов'язковою частиною попереднього оцінювання є етап консультацій, під час якого визначають основні зацікавлені сторони та проводять консультації з ними. Консультаційну фазу потрібно завершити до початку основної оцінки.

Примітка. Ця консультація не замінює консультацій із зацікавленими сторонами під час основного оцінювання (підрозділ 2.5).

Добровільне попереднє оцінювання (у випадку роботи з малими утримувачами сертифікатів) можна проводити конфіденційно, за наявності відповідної вимоги від утримувача сертифіката¹⁷.

Основне та повторні оцінювання

Процес основного оцінювання є поглибленим польовим вивченням систем ведення лісового господарства та результатів господарської діяльності. Орган сертифікації надсилає експертів для оціню-

¹⁴ FSC-STD-20-007 (V3-0) EN FOREST MANAGEMENT EVALUATIONS, § 3.1.1

¹⁵ Одиниці ведення лісового господарства площею до 1 тисячі га класифікують як малі ліси та ліси з низькою інтенсивністю господарської діяльності (МЛНІГД). Низька інтенсивність стосується лісів із низьким рівнем заготівлі (докладне визначення наведено у FSC-STD-01-003). Для цього випадку є спрощені процедури, які дають змогу знизити витрати задля полегшення долучення до сертифікації.

¹⁶ Груповий суб'єкт відповідає перед органом сертифікації щодо забезпечення виконання вимог принципів і критеріїв FSC на всіх лісових ділянках, які є частиною групи. Груповим суб'єктом може бути особа (наприклад менеджер ресурсів), кооперативний орган, асоціація власників чи інша подібна юридична особа.

¹⁷ Див. виноску 14. § 3.3.3.

вання соціальних, економічних та екологічних умов у лісових масивах. Наприкінці оцінювання група аудиторів повідомляє особі, відповідальній за ведення господарства, про будь-які аспекти та сфери, де ведення господарства не відповідає застосовним вимогам (зазначеним у відповідному FSC-стандарті), які також відомі як невідповідності. Якщо це незначні невідповідності, орган сертифікації може видавати сертифікат, за умови, що до моменту проведення наступного аудиту* буде вжито заходів для усунення невідповідностей. Якщо мають місце суттєві невідповідності, орган сертифікації не видає сертифікат доти, доки вони не будуть усунені (підрозділ 2.7)¹⁸.

Сертифікати системи ведення лісового господарства діють упродовж п'яти років і підлягають щорічній перевірці. Для малих утримувачів сертифікатів процедури дещо відрізняються (вставка 1). Орган сертифікації повинен ініціювати загальні консультації із зацікавленими сторонами та інтерв'ю з достатнім охопленням та кількістю людей, які зазнають впливу або беруть участь у веденні лісового господарства (підрозділ 2.5).

Повторне оцінювання проводять після закінчення п'ятирічного періоду дії сертифіката. Процес повторного оцінювання аналогічний основному оцінюванню, однак він може базуватися на оцінюваннях, здійснених упродовж першого п'ятирічного періоду сертифікації¹⁹.

Контрольні оцінювання

Один раз на рік орган сертифікації проводить контрольне оцінювання з метою здійснення моніторингу постійної відповідності утримувача сертифіката застосовним сертифікаційним вимогам*. Особливу увагу потрібно приділяти будь-яким структурним змінам, що відбуваються у лісах, де ведеться господарство, а також в організації, яка здійснює ведення господарства в них. Наприклад, у разі зміни площі лісів або зміни в системі ведення господарства.

Як і при здійсненні основного оцінювання, консультації із зацікавленими сторонами мають бути частиною щорічного контрольного оцінювання (підрозділ 2.5)²⁰.

¹⁸ Див. виноску 14. § 5.

¹⁹ Див. виноску 14. § 7.

²⁰ Див. виноску 14. § 6.

2. Залучення зацікавлених сторін у системі FSC

У цій главі розглянуто основні аспекти залучення * зацікавлених сторін, зокрема консультації.

2.1. Вступ

Національні та локальні зацікавлені сторони можуть надати релевантну інформацію про відповідність кандидата вимогам FSC-стандарту. Такими зацікавленими сторонами можуть бути національні та місцеві органи влади та неурядові організації (НУО), залучені до ведення лісового господарства, а також окремі особи та члени громад, які безпосередньо зазнають впливу через ведення лісового господарства²¹.

У контексті FSC-сертифікації зацікавлена сторона – це будь-яка особа або група, на інтереси якої впливає ведення лісового господарства. Залучення – це процес, за допомогою якого FSC або один із партнерів її мережі, утримувач сертифіката або орган сертифікації повідомляє, консультується та забезпечує участь зацікавлених сторін (у тому числі тих, інтереси яких зачеплено). Це гарантує, що їхні занепокоєння, побажання, очікування, потреби, права та можливості розглядатимуть під час створення, впровадження та оновлення заходів із ведення лісового господарства²².

Існує три можливості потенційного залучення зацікавлених сторін: у процесі створення стандарту, в процесі подання заявки щодо стандарту та у процесі верифікації. Ці три моменти також можна розглядати з погляду відносин:

²¹ FSC-STD-20-006 (V3-0) EN STAKEHOLDER CONSULTATION FOR FOREST EVALUATIONS.

²² Див. виноски 2.

- 1) зацікавлена сторона – FSC (1 на рис. 2);
- 2) зацікавлена сторона – утримувач сертифіката (2 на рис. 2);
- 3) зацікавлена сторона – орган сертифікації (3 на рис. 2).

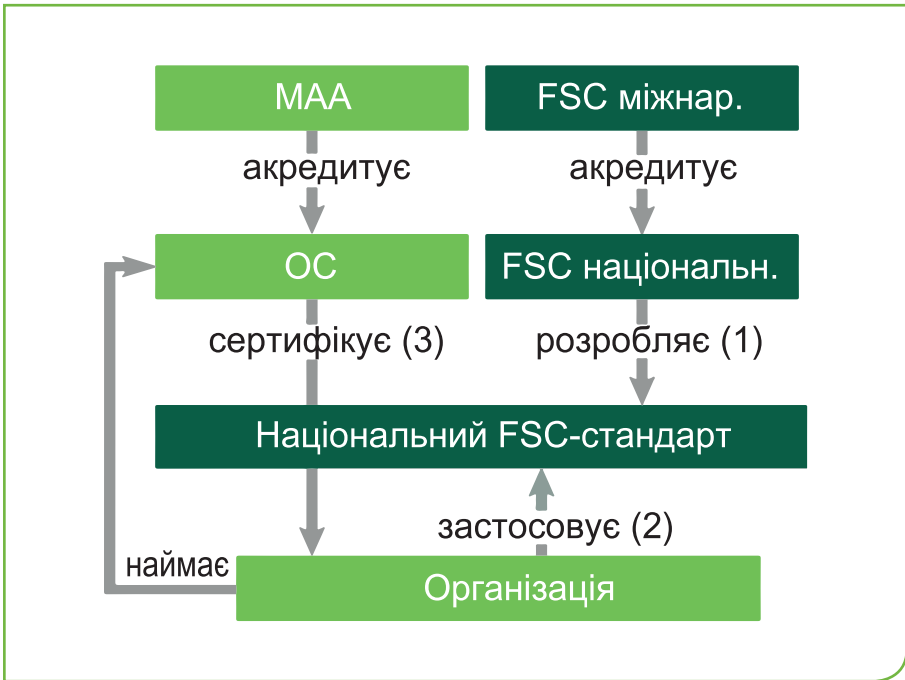

Рис. 2. Ієрархія відповідності та можливі точки залучення зацікавлених сторін у системі FSC

Перш ніж перейти до процедури залучення зацікавлених сторін (підрозділи 2.3–2.5), варто розглянути довідкову інформацію про роль FSC як глобальної організації (підрозділ 2.2).

У підрозділах 2.6–2.8 наведено інформацію про залучення зацікавлених сторін і процедури подання заявки щодо стандарту, яка є актуальною для вирішення спорів. Тему вирішення спорів буде розглянуто в розділі 3, де висвітлено необхідні кроки для розгляду офіційних скарг*.

2.2. Роль партнерів мережі

FSC – це глобальна мережа партнерів, які мають однакову мету. Є три типи партнерів мережі:

1. **Національний офіс FSC** – юридично створена та незалежна партнерська організація FSC, яка заохочує відповідальне ведення лісового господарства у світових лісах від імені FSC на національному рівні на основі офіційного контракту (договору про співпрацю). Національні офіси повинні мати структуру управління з багатьма зацікавленими сторонами, подібну до Міжнародного офісу (підрозділ 1.2).
2. **Національний представник FSC** – особа, яка працює від імені FSC у своїй країні, слугує національною точкою отримання інформації та сприяє відповідальному веденню лісового господарства у лісах за офіційним контрактом (договір про співпрацю та надання послуг).
3. **Національна контактна особа FSC** – особа з визначеним і узгодженим завданням для своєї країни, що діє на добровільній основі та за офіційним контрактом (договором). Національна контактна особа не є представником FSC.

На вершині партнерів мережі – **регіональні офіси FSC**, які є філіями Міжнародного центру FSC, розташованими в регіоні (на континенті або субконтиненті), де поки що неможливо створити жодного національного офісу. Регіональні офіси представляють FSC і визначають пріоритети для розвитку в регіоні та розробляють плани для тих територій, де FSC не представлена безпосередньо²³.

Основними завданнями національних офісів є розроблення національних стандартів і налагодження зв'язків із громадськістю шляхом інформування. Щодо залучення зацікавлених сторін, то можна здійснити такі два конкретні заходи:

- надання ОС переліку зацікавлених сторін (додатково до власних зусиль ОС²⁴);
- підтримка зацікавлених сторін шляхом інформування їх через засоби масової інформації (прикладом є ця брошура) або безпосередньо за запитом.

²³ Статути FSC AC EN. Липень 2013, § 37.

²⁴ Див. виноску 21. § 2.

2.3. Залучення зацікавлених сторін FSC до процесу розроблення стандартів

Існує два можливі способи залучення зацікавлених сторін до процесів розроблення FSC-стандарту.

Пряме залучення призначене для членів FSC (або як членів національного офісу, у країнах, де його створено, або ж як членів Міжнародного центру FSC). Члени мають право брати участь у Генеральній асамблеї (як національній, так і міжнародній, залежно від типу членства). Генеральну асамблею проводять щороку на національному рівні та кожні 3 роки на міжнародному рівні, де приймають ключові рішення щодо FSC. Основні питання, які розглядає Генеральна асамблея:

- 1) перегляд принципів і критеріїв FSC²⁵;
- 2) перегляд фінансової звітності організації за попередній період;
- 3) призначення та скасування призначень членів Ради директорів;
- 4) будь-які поправки до статутів²⁶;
- 5) прийняття та виключення членів²⁷.

Непряме залучення до процесу розроблення стандарту можливе для зацікавлених сторін, які не є членами (або у разі, якщо національний офіс створено, але зацікавлені сторони не є його членами, або ж якщо національний офіс не існує і, отже, членство на національному рівні є неможливим). При розробленні або перегляді стандартів їхні проекти мають бути опубліковані для проведення консультацій. Потрібно офіційно оголосити про розроблення нового стандарту; група з розробки стандартів має створити консультативний форум (підрозділ 1.4)²⁸.

Консультативний форум має бути відкритим для будь-яких зацікавлених сторін без обмеження їх кількості. Він має забезпечити можливість для кожної зацікавленої сторони, інтереси якої зачіпає стандарт, вносити зауваження і коментарі на всіх етапах процесу розробки стандарту. Для регіональних процесів розробки стандартів потрібно створювати консультативний форум у конкретній країні²⁹.

Проект стандарту розповсюджують серед усіх зацікавлених сторін, зокрема визначених ключових зацікавлених сторін консультативного форуму, для отримання зворотного зв'язку³⁰. Зауваження і коментарі роблять на офіційних формах для коментування, які додають до проекту. Група з розроблення стандартів має активно збирати відгуки представників різних груп зацікавлених сторін. Комунікація має відповідати можливостям зацікавлених сторін щодо доступу до інформації, оскільки деякі групи можуть не мати доступу до електронної пошти або бути неписьменними.

²⁵ Цей пункт стосується лише загальних зборів Міжнародного центру FSC. Загальні збори національного/регіонального відомства голосують про прийняття національного стандарту лісового господарства з регіонально адаптованими показниками (підрозділ 1.4).

²⁶ За винятком зміни мети організації, яка зарезервована на позачергові загальні збори. Надзвичайні загальні збори повинні вирішувати лише такі питання: зміна мети організації або розпуск організації.

²⁷ Див. виноску 23.

²⁸ Див. виноску 7. § 2, 6.1.

²⁹ Див. виноску 7. § 6.2–6.4.

³⁰ Див. виноску 7. § 7.7.

Щоб зауваження і коментарі розглянули як офіційні, зацікавлені сторони мають бути поінформовані про таке:

- а) зауваження і коментарі потрібно подавати робочою мовою (мовами) групи з розроблення стандартів;
- б) адресу, на яку треба відправляти зауваження і коментарі;
- в) період подання коментарів;
- г) необхідність зазначення повної назви, контактної інформації та компетенції, яка дає їм можливість вносити зауваження і коментарі.

Усі інші коментарі й зауваження розглядають як неофіційні. Якщо є змога, контактують із неофіційними коментаторами й рекомендують їм зробити свої коментарі й зауваження офіційно.

Усі коментарі й зауваження (формальні й неформальні) класифікують і розглядають як такі, що перебувають у загальному доступі, за винятком випадків, коли їх автор висловлює пряме прохання залишити коментар конфіденційним. Анонімні коментарі й зауваження не розглядають³¹.

Період подання коментарів і зауважень до першого проекту стандарту, винесеного на громадські консультації, має бути щонайменше 60 днів із дати опублікування. Період консультацій щодо проміжних проектів має становити мінімум 30 днів із дати опублікування. Період консультацій щодо остаточного проекту перед прийняттям рішення – 60 днів із дати опублікування.

Примітка. Під час перегляду стандартів застосовують ті самі процедури, що у процесі розроблення нових стандартів³².

Основою кожного стандарту є міжнародно узгоджений набір принципів і критеріїв (підрозділ 1.3).

³¹ Див. виноску 7. § 7.9.

³² Див. виноску 7. § 7.8, 12.5.

2.4. Залучення зацікавлених сторін утримувачами сертифікатів у процесі застосування стандартів

Утримувач сертифіката, який здійснює ведення лісового господарства, повинен залучати зацікавлені сторони до низки заходів, визначених у принципах і критеріях. Ідеться про потенційні зацікавлені сторони (інтереси яких зачеплено та/або зацікавлені) до, під час і після проведення заходів із ведення господарства. Основою такого залучення є відображення утримувачем сертифіката у плані ведення господарства * внеску зацікавлених сторін.

У табл. 2 наведено посилання на залучення зацікавлених сторін у відповідному принципі або критерії. Критерії, які безпосередньо не вказують на залучення зацікавлених сторін, однак вносять його до підпорядкованих індикаторів, позначені зірочкою ((*)).

У більшості випадків заходи із залучення спрямовані на запобігання конфліктам і зрівноваження розбіжностей інтересів зацікавлених сторін щодо лісів, де ведуть господарство або які зазнають безпосереднього впливу від діяльності з ведення господарства. Утримувач сертифіката зобов'язаний запобігати конфліктам за допомогою відповідної та активної взаємодії із зацікавленими сторонами.

Таблиця 2

Принципи і критерії з посиланнями на залучення зацікавлених сторін (на основі FSC-STD-01-001 (V5-0))

FSC-STD-01-001 (V5-0)	Посилання на залучення зацікавлених сторін	
	((*)) отримані з ЄМІ	
Принцип 1. Відповідність законодавству		
Критерій 1.6. Питання статутного та звичаєвого права	X	
Принцип 2. Права працівників та умови зайнятості		
Критерій 2.2. Забезпечення гендерної рівності	X	
Критерій 2.4. Визначення оплати праці	X	
Критерій 2.6. Відносини роботодавця – працівник	X	
Принцип 3. Права тубільних народів		
Критерій 3.1. Ідентифікація прав тубільних народів	X	
Критерій 3.5. Захист важливих місць	X	
Принцип 4. Відносини з громадами		
Критерій 4.1. Ідентифікація прав місцевих громад *	X	
Критерій 4.4. Місцевий розвиток	X	
Критерій 4.5. Уникнення негативного впливу	X	
Критерій 4.6. Вирішення спорів	X	
Критерій 4.7. Захист важливих місць	X	
Принцип 5. Використання лісу (вигоди від лісів)		
Критерій 5.1. Різноманітність продукції та місцеве господарство	X(*)	
Критерій 5.3. Ідентифікація побічних вигід	X(*)	
Принцип 6. Цінності довкілля та впливи на них		
Критерій 6.1. Оцінювання цінностей довкілля і пов'язаних із ними ризиків	X(*)	
Принцип 7. Планування ведення господарства		
Критерій 7.2. План ведення господарства	X(*)	
Критерій 7.4. Адаптивне ведення господарства та планування	X	
Критерій 7.6. Планування і моніторинг	X(*)	
Принцип 8. Моніторинг та оцінювання		
Критерій 8.1. Моніторинг упровадження ведення господарства	X(*)	
Критерій 8.2. Моніторинг впливу ведення господарства	X(*)	
Принцип 9. Особливі цінності для збереження		
Критерій 9.1. Оцінювання ОЦЗ	X	
Критерій 9.2. Підтримання і розширення ОЦЗ	X	
Критерій 9.4. Моніторинг ОЦЗ і адаптивне ведення господарства	X	
Принцип 10. Виконання господарської діяльності		
Критерій 10.5. Сумісні з цілями господарської діяльності лісівничі практики	X(*)	

2.5. Залучення зацікавлених сторін органами сертифікації у процесі оцінювання відповідності стандарту

Орган сертифікації повинен консультуватися з низкою зацікавлених сторін, які можуть надати інформацію про відповідність кандидата екологічним, правовим, соціальним та економічним вимогам стандарту системи ведення лісового господарства. У табл. 3 наведено кілька прикладів зацікавлених сторін, інтереси яких потенційно можуть зачіпати і з якими зазвичай проводять консультації щодо чинних принципів і критеріїв. Іноді достатньо провести консультації лише з наведеними у переліку групами, в деяких випадках необхідно проводити консультації з ширшим колом зацікавлених сторін.

Інформація, отримана під час консультацій, може свідчити про відповідність або невідповідність таким вимогам:

- а) юридичним (принцип 1 FSC);
- б) соціальним (принципи 2, 3, 4 і 9 FSC);
- в) технічним або економічним (принципи 5, 7, 8 і 10 FSC);
- г) екологічним (принципи 6, 9 і 10 FSC)³³.

Інформація та думки, надані зацікавленими сторонами у процесі консультацій, мають бути об'єктивно та цілеспрямовано оцінені й можуть впливати на прийняття рішення про сертифікацію лише у тому випадку, якщо вони є доказом відповідності або невідповідності вимогам застосовного стандарту системи ведення лісового господарства³⁴.

³³ Див. виноску 21. § 1.1, 1.2.

³⁴ Див. виноску 21. § 1.4.3.

Таблиця 3

**Приклади груп зацікавлених сторін
(на основі FSC-STD 60-006 (V1-2), FSC-STD 20-007 (V3-0))**

FSC-STD-01-001 (V5-0)	Типові групи зацікавлених сторін для консультацій із метою оцінювання відповідності
Принцип 1. Відповідність законодавству	Державна лісова служба, статутні органи з певним законним мандатом щодо ОБЛГ, наприклад, податкові або юридичні департаменти
Принцип 2. Права працівників та умови зайнятості	Працівники, підрядники та субпідрядники та їх представники, трудові організації або профспілки працівників лісового господарства; лісові рекреаційні організації
Принцип 3. Права тубільних народів	Представники та члени тубільних народів, інтереси яких безпосередньо зачіпає лісгосподарське підприємство
Принцип 4. Відносини з громадами	Представники та члени громад, інтереси яких безпосередньо зачіпає лісгосподарське підприємство
Принцип 5. Використання лісу (вигоди від лісів)	Працівники Представники та члени громад або тубільних народів, інтереси яких безпосередньо зачіпає лісгосподарське підприємство
Принцип 6. Цінності довкілля та впливи на них	Національні НУО, які залучені або мають зацікавленість щодо екологічних аспектів ведення лісового господарства на національному або субнаціональному рівні в околицях лісових масивів, що підлягають оцінюванню
Принцип 7. Планування ведення господарства	Працівники, державна лісова служба Будь-які зацікавлені сторони
Принцип 8. Моніторинг та оцінювання	Працівники, державна лісова служба Будь-які зацікавлені сторони
Принцип 9. Особливі цінності для збереження	Національні НУО, які залучені або мають зацікавленість щодо соціальних та екологічних аспектів ведення лісового господарства на національному або субнаціональному рівні в околицях лісових масивів, що підлягають оцінюванню Зацікавлені сторони, дотичні до ідентифікованих атрибутів ОЦЗ Представники та члени громад або тубільних народів, інтереси яких безпосередньо зачіпає лісгосподарське підприємство
Принцип 10. Виконання господарської діяльності	Будь-які зацікавлені сторони

Консультації під час основного оцінювання

Орган сертифікації має впевнитися, щоб будь-яка зацікавлена сторона, яка хотіла б донести щось до його уваги, має можливість це зробити до прийняття рішення про видавання сертифіката³⁵. Для цього ОС можуть також звернутися до національних офісів FSC за підтримкою (підрозділ 2.1).

Зацікавлені сторони мають відповідати масштабам діяльності організації. Це означає, що, наприклад, утримувачі сертифікатів місцевого рівня матимуть інакший набір зацікавлених сторін, ніж утримувачі сертифікатів національного рівня³⁶.

Ідентифіковані зацікавлені сторони мають бути принаймні за 6 тижнів до початку польових перевірок у процесі основного оцінювання поінформовані про таке:

- а) що FSC-оцінювання ведення лісового господарства має відбуватися;
- б) дату початку оцінювання;
- в) найменування кандидата та місцезнаходження лісової території, яка підлягає оцінюванню;
- г) як отримати копію стандарту системи ведення лісового господарства, який використовуватимуть для оцінювання;
- д) що орган сертифікації очікує на внески (думки та погляди) зацікавлених сторін щодо того, чи відповідає вимогам стандарту ведення лісового господарства кандидатом;
- е) як зацікавлені сторони можуть конфіденційно звернутися до органу сертифікації з метою повідомлення їхніх поглядів та думок;
- є) що команда ОС вживатиме заходів, щоб дати змогу зацікавленим сторонам зустрітися з нею під час проведення оцінювання;
- ж) про існування механізмів органу сертифікації для вирішення скарг або спорів;
- з) що джерело будь-якої інформації залишатиметься конфіденційним за вимогою³⁷.

Орган сертифікації може використовувати різноманітні засоби та способи для інформування зацікавлених сторін про перелічені вище відомості: електронні листи мовою зацікавленої сторони, особистий контакт телефоном або за допомогою листування, повідомлення у національних або місцевих засобах масової інформації (наприклад на радіо), оголошення на рівні села або через контакти чи персональні зустрічі між зацікавленими сторонами та утримувачем сертифіката³⁸.

Консультації під час контрольних оцінювань

Орган сертифікації має проводити консультації із зацікавленими сторонами під час проведення контрольних оцінювань для перевірки постійної відповідності утримувача сертифіката відповідним сертифікаційним вимогам. Методи консультацій і конфіденційність інформації мають відповідати тим самим вимогам, що й за основного оцінювання.

Зауваження і коментарі, отримані від зацікавлених сторін після основного оцінювання, потрібно записати, оцінити й задокументувати за наступного контрольного оцінювання, якщо вони не надаються як частина офіційної скарги або не вказують на значну невідповідність, яка вимагає негайних дій (підрозділ 2.7)³⁹.

³⁵ Див. виноску 21. § 2.2.

³⁶ Див. виноску 21. § 2.5.

³⁷ Див. виноску 21. § 2.6.

³⁸ Див. виноску 21. § 2.8.

³⁹ Див. виноску 21. § 7.1–7.3.

Консультації у разі, якщо не затверджено національні стандарти й немає сертифікації МЛНІГД

Для основного оцінювання, якщо немає затвердженого FSC національного, регіонального або суб-національного стандарту системи ведення лісового господарства, повідомлення для зацікавлених сторін має містити інформацію про те, що:

- а) стандарт, який використовуватимуть для оцінювання, доступний на веб-сайті органу сертифікації або за запитом;
- б) стандарт може бути змінено, щоб врахувати зауваження і коментарі зацікавлених сторін, а також про те, що зауваження, коментарі та пропозиції щодо змін до стандарту заохочуються.

Що ж до ОВЛГ, які відповідають критеріям малих лісів і лісів із низькою інтенсивністю господарської діяльності (МЛНІГД), то орган сертифікації має співпрацювати з кандидатом для визначення місцевих і, за потреби, національних зацікавлених сторін, а також для узгодження методів комунікації.

Методи комунікації було перелічено вище. Орган сертифікації може делегувати кандидатів частково або повністю реалізацію комунікації, однак повинен забезпечити доступ зацікавлених сторін до тієї самої інформації, що й у загальному випадку, до початку здійснення основного оцінювання. Орган сертифікації повинен забезпечити належну можливість для зацікавлених сторін надавати зауваження і коментарі безпосередньо органу сертифікації. У тих регіонах, де склалися напружені відносини із зацікавленими сторонами, органи сертифікації мають проводити прямі консультації з місцевими й, за потреби, національними зацікавленими сторонами⁴⁰.

⁴⁰ Див. виноску 21. § 2.7, 2.9.

2.6. Публічні звіти про аудит

Публічні звіти про аудит (так звані публічні підсумкові звіти про лісову сертифікацію) є основним інструментом для оприлюднення інформації про сертифіковану систему ведення лісового господарства. Вони є основою для перевірки відповідності теорії (стандарти) і реальності (фактичне ведення лісового господарства). Публічні звіти про аудит готують або оновлюють після кожного оцінювання, вони мають містити попередньо визначену інформацію, щоб була можливість зробити порівняння.

Звіти – це систематичне подання зауважень і коментарів зацікавлених сторін, отриманих разом із висновками та описом подальших дій органу сертифікації. Зауваження і коментарі зацікавлених сторін можна згрупувати за проблемами⁴¹.

Орган сертифікації не повинен ідентифікувати окремі зацікавлені сторони або групи зацікавлених сторін у звіті без попередньої згоди. Протягом трьох місяців після прийняття рішення про сертифікацію орган сертифікації має активно інформувати зацікавлені сторони, з якими здійснювалися консультації і які подали письмові зауваження або коментарі, або які надали запит про оновлення інформації, про те, яким чином було розглянуто їхнє питання⁴².

Звіти мають бути доступними:

- а) однією з офіційних мов FSC для сертифікатів, що охоплюють загальну площу лісів понад 1 тис. га, та
- б) принаймні однією з офіційних мов країни, в якій розташовані сертифіковані ліси, або найбільш широко вживаною розмовною мовою тубільних народів у районі, в якому розміщені сертифіковані ліси⁴³.

Де шукати звіти?

Публічні підсумкові звіти, за потреби – також переклади, публікують у базі даних зареєстрованих FSC-сертифікатів, перш ніж сертифікат видають уперше або повторно.

Щорічні оновлення додають до опублікованого підсумкового звіту або публікують окремо в базі даних не пізніше ніж через 90 днів після проведення оцінювання на місці⁴⁴.

Кожен утримувач сертифіката має короткий профіль у базі даних, яка є загальнодоступною за веб-адресою <http://info.fsc.org>. Організацію можна знайти в базі даних за різноманітними параметрами пошуку: кодом ліцензії⁴⁵, кодом сертифіката⁴⁶, ключовими організаційними показниками (наприклад, назва, країна тощо) та/або продукцією (рис. 3).

⁴¹ FSC-STD-20-007b (V1-0) EN FOREST MANAGEMENT EVALUATIONS ADDENDUM - FOREST CERTIFICATION PUBLIC SUMMARY REPORTS, A§ 4.1.3

⁴² Див. виноску 21. § 6.1–6.3.

⁴³ Див. виноску 41. § 2.1.

⁴⁴ Див. виноску 41. § 3.

⁴⁵ Код ліцензії використовують для маркування продуктів і рекламних заяв.

⁴⁶ Код сертифіката використовують у рахунках-фактурах і товаросупровідних документах.

The image shows a web browser window displaying the FSC International website. The top navigation bar includes links for 'SMALLHOLDER PORTAL', 'STAKEHOLDER PORTAL', 'NEWSROOM', 'RESOURCES', and 'EVENTS'. The main content area is titled 'PUBLIC CERTIFICATE SEARCH' and contains a search form. The form has a 'License Code (FSC-C)' field and a section for searching by organization details (Name, Country, State/County) and certificate status (Valid).

Рис. 3. Пошук FSC-сертифікатів за веб-адресою info.fsc.org

Що міститься у звітах?

У звіті мають бути висвітлені найважливіші особливості згідно зі специфічним форматом (вставка 2)⁴⁷. Передбачено два винятки:

1. Елементи, позначені зірочкою (*) у таблиці, НЕ є необхідними для сертифікатів, виданих окремим ОВЛГ МЛНІГД⁴⁸.
2. Публічні підсумкові звіти про лісову сертифікацію для групових сертифікатів⁴⁹ мають містити список усіх дійсних членів групи, що не є МЛНІГД, із зазначенням їхніх назв, контактної інформації та географічного розташування ОВЛГ у межах сфери застосування сертифіката, якщо це не суперечить вимогам національного законодавства щодо заборони публікації такої інформації (це потрібно вказати у публічному підсумковому звіті).

⁴⁷ Дані, подані у звітах, мають бути в метричних одиницях. Якщо наведено неметричні одиниці, у звіті потрібно зазначити перевідні показники, а також будь-які припущення, зроблені для того, щоб перетворити їх у метричні одиниці (FSC-STD-20-007b, § 4.1).

⁴⁸ Див. виноску 15.

⁴⁹ Див. виноску 16.

2. Формат публічних звітів про аудит (витяг із FSC-STD-20-007b (V1-0))

1. Опис ведення лісового господарства.

- 1.1. Опис лісу, історії землекористування та регіонального контексту.
- 1.2. Загальний опис системи ведення господарства (наприклад, вирощування різновікових насаджень, вирощування одновікових насаджень, тривалість обороту рубки, лісівничі приписи).
- 1.3. Резюме плану ведення господарства, зокрема:
 - 1.3.1. цілі ведення господарства *;
 - 1.3.2. лісові ресурси (землекористування та статус власності, соціально-економічні умови, склад лісів, інформація про суміжні угіддя);
 - 1.3.3. географічне розташування ОВЛГ, що не належать до МЛНІГД, у межах сфери дії сертифіката:
 - i) широта E/W ### градусів ## мінут;
 - ii) довгота N/S ### градусів ## мінут.

Примітка. Наводять координати центру ОВЛГ;
 - 1.3.4. структура ведення господарства (наприклад, структура ведення господарства, розподіл відповідальності, використання підрядників, здійснення навчання тощо), реалізована утримувачем сертифіката;
 - 1.3.5. лісівничі та/або інші системи ведення господарства, які впроваджують (у тому числі методи та обладнання для заготівлі, обґрунтування вибору видів);
 - 1.3.6. заходи екологічної обачності;
 - 1.3.7. стратегія ведення господарства для ідентифікації та захисту рідкісних, таких, що зникають, і видів під загрозою зникнення;
 - 1.3.8. процедури утримувача сертифіката для моніторингу росту, продуктивності та динаміки лісів (у тому числі флори та фауни), екологічних і соціальних наслідків, витрат, продуктивності та ефективності господарювання;
 - 1.3.9. узагальнені кількісні дані щодо використання пестицидів (назви та кількість застосованих пестицидів, розмір щорічно оброблюваної площі).
- 1.4. Опис будь-якої ділянки лісу, яку утримувач сертифіката вилучив зі сфери сертифікації, разом із поясненням причини такого вилучення та опису наявних засобів контролю, щоб запобігти плутанині щодо сертифікованих видів діяльності або продукції.

2. Стандарт (-и).

2.1. Посилання на використовувані стандарти [...], зокрема номер версії та дату завершення розробки.

Примітка. Підсумковий звіт має містити твердження та/або посилання на веб-сайти, де можливо надати запит або завантажити використовувані стандарти.

2.2. Опис процесу локальної адаптації стандарту, якщо він є застосовним.

3. Процес оцінювання.

3.1. Дати оцінювання (фактичні дати або місяць, рік і тривалість).

3.2. Загальний опис оцінювання, зокрема рекогносцирувальні візити, якщо їх здійснювали. Опис має містити інформацію про мету, методи аудиту та розподіл часу, якщо він є значним.

3.3. Загальний опис процесу консультацій із зацікавленими сторонами.

4. Спостереження.

4.1. Зауваження і коментарі, на яких базується рішення про сертифікацію, зокрема:

- 4.1.1. перелік основних сильних і слабких сторін загальної відповідності використовуваного для оцінювання стандарту системи ведення лісового господарства;
- 4.1.2. узагальнений виклад результатів із чіткою інформацією, яка дає змогу читачеві легко встановити зв'язок між вимогами кожного з критеріїв стандарту системи ведення лісового господарства та виконанням сертифікованої діяльності;
- 4.1.3. чітке та систематичне подання коментарів і зауважень, отриманих від зацікавлених сторін (які не є учасниками підприємства, що підлягає оцінюванню) до, під час чи після оцінювання, а також відповідні дії та висновки органу сертифікації.

Примітка. Зауваження зацікавлених сторін можна згрупувати за проблемами;

- 4.1.4. опис будь-яких виставлених необхідних умов та дій утримувача сертифіката, спрямованих на виконання цих необхідних умов до видавання сертифіката.

5. Рішення про сертифікацію

5.1. Чітке твердження про те, що ліси сертифіковані органом сертифікації як такі, що відповідають вимогам зазначеного стандарту, із зазначенням дати сертифікації та терміну дії сертифіката.

5.2. Перелік усіх невідповідностей, які особи, відповідальні за ведення лісового господарства, зобов'язані виправити з метою збереження сертифікованого статусу, із зазначенням часу, відведеного на вжиття коригувальних заходів.

2.7. Вимоги щодо коригувальних заходів

Органи сертифікації під час проведення аудиту оцінюють, чи відповідає організація застосовним FSC-стандартам (рис. 4). Для виконання вимог критерію необхідно дотримуватися вимог усіх його індикаторів. Усі невідповідності, які ідентифікує орган сертифікації під час оцінювання, систематично фіксують у звіті про аудит або відповідних контрольних списках (чек-листах).

Невідповідність критерію може бути незначною або значною (табл. 4). Значна невідповідність призводить до принципового невиконання вимог FSC-критерію. Кумулятивний вплив низки незначних невідповідностей може спричинити фундаментальний збій або повне розладнання системи.

У разі виявлення невідповідності висувають вимоги щодо коригувальних заходів (ВКЗ), призупиняють * або відкликають сертифікат.

Примітка. Призупинення означає тимчасову недійсність сертифікованого статусу утримувача сертифіката до моменту виправлення невідповідностей. Відкликання означає рішення органу сертифікації або утримувача сертифіката про відмову від FSC-сертифікації. Щоб знову отримати FSC-сертифікат, організація має знову ініціювати процес сертифікації, починаючи з попереднього та основного оцінювання.

Незначні невідповідності потрібно повністю виправити упродовж одного року. У виняткових випадках надають додатковий рік, зокрема якщо виправлення є поза сферою контролю відповідального за ведення лісового господарства.

Значні невідповідності потрібно повністю виправити протягом трьох місяців. Якщо виправлення перебувають поза сферою контролю відповідального за ведення лісового господарства, термін продовжують ще на три місяці. Значні невідповідності, як правило, вимагають негайних дій, спрямованих на відновлення відповідності стандартам FSC, наприклад, негайне припинення використання пестицидів.

Таблиця 4

Розрізнення незначних і значних невідповідностей і ВКЗ (на основі FSC-STD-20-007 (V3-0))

Показники	Ознаки незначної невідповідності	Ознаки значної невідповідності
Час	Тимчасова	Тривала
Частота	Поодинокі або несистематичні	Повторювана або систематична
Площа	Мала площа впливу	Велика площа впливу
Якість	Обмежені просторові та часові наслідки	Значне пошкодження або велика площа впливу
Система ведення господарства	Наявна й функціонує	Немає або повністю розладнана
Відгук	Адекватний відгук і виправлення	Немає адекватного відгуку або виправлення
Час для закриття ВКЗ	1 рік (+ 1 рік)	3 місяці (+ 3 місяці)

Орган сертифікації повинен визначити, чи було вжито відповідні коригувальні заходи повною мірою упродовж відведеного терміну. Якщо вжиті заходи не можна визнати адекватними, незначні невідповідності розглядають як значні. Їх необхідно виправити протягом не більше ніж трьох місяців, інакше буде призупинено дію сертифіката. Якщо під час одного оцінювання виявляють п'ять або більше значних невідповідностей, дію сертифіката також призупиняють. Значні невідповідності в жодному разі не можна знижувати до незначних невідповідностей⁵⁰.

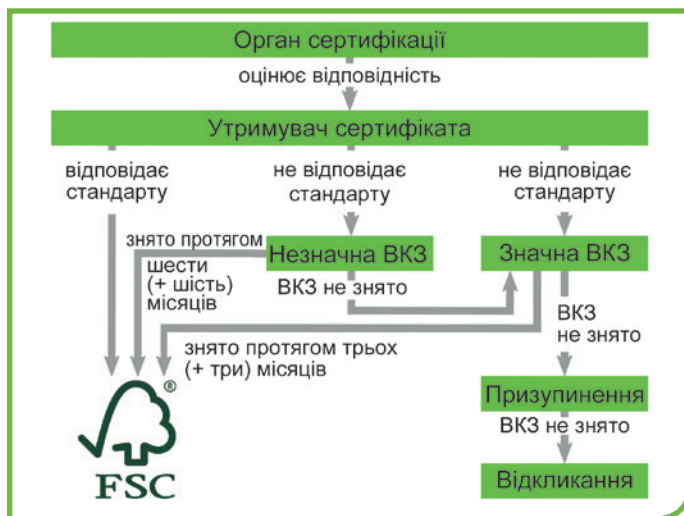

Рис. 4. Процес оцінювання відповідності ОС

⁵⁰ Див. виноску 14, § 8.11–8.13.

2.8. Контроль якості органами сертифікації

Як і лісгосподарські підприємства (підрозділ 2.6), органи сертифікації також підлягають перевірці. Кожен орган сертифікації щорічно перевіряють щодо його кваліфікації для проведення FSC-аудитів⁵¹. Це оцінювання виконує Міжнародне агентство з акредитації (MAA), дочірня компанія Міжнародного центру FSC (рис. 2).

MAA формулює ВКЗ стосовно ОС, якщо мають місце значні або незначні невідповідності з боку ОС. Якщо ОС не усуває незначну невідповідність упродовж визначеного часу (12 місяців), незначну ВКЗ підвищують до значної ВКЗ. Якщо протягом трьох місяців значну невідповідність не усунуто, ОС втрачає статус акредитованого (призупинення)⁵².

Коли статус ОС призупиняють, видані ним сертифікати залишаються дійсними до закінчення терміну їх дії. ОС і далі нестиме відповідальність за наглядове оцінювання, доки термін дії сертифіката не сплине (термін дії FSC-сертифікатів становить 5 років). Нові сертифікати ОС не має права видавати, але вже розпочаті процедури сертифікації можуть бути завершені.

Примітка. При призупиненні ОС це може бути обмежено MAA певним регіоном чи континентом, або сертифікатами лісового господарства чи сертифікатами мережі.

Якщо ОС не може зняти відповідні ВКЗ, які призвели до призупинення його статусу, впродовж шести місяців, він втрачає статус акредитованого. Утримувачі сертифікатів, яких стосується такий факт, мають звернутися до іншого акредитованого ОС і перезапустити процес сертифікації зі здійсненням основного оцінювання. Їхні сертифікати будуть дійсними протягом трьох місяців від моменту втрати акредитації ОС⁵³.

Зацікавлені сторони мають право подавати скарги щодо діяльності органів сертифікації, які розглядає MAA. Проте скарги потрібно спрямовувати спершу до відповідного органу сертифікації, де їх опрацювають за відповідною процедурою⁵⁴. Порядок подання офіційних скарг і подальші процедури буде розглянуто в розділі 3.

⁵¹ ASI-PRO-20-105 (V5-0) SURVEILLANCE & SAMPLING, § 4.1.2

⁵² ASI-PRO-20-106 (V4-0) ASSESSMENT-FINDINGS, § 6

⁵³ ASI-PRO-20-102 (V4-0) EXTENSION, REDUCTION, SUSPENSION, TERMINATION, § 7, 8

⁵⁴ FSC-PRO-01-008 (V2-0) EN PROCESSING COMPLAINTS, § 2

3. Система FSC з управління скаргами

Система FSC з управління скаргами створює основу для вирішення спорів *, які зацікавлені сторони можуть мати з Радою директорів FSC, FSC та/або її філіями, МАА, FSC-акредитованими органами сертифікації або утримувачами сертифікатів FSC⁵⁵.

3.1. Довідкова інформація щодо вирішення спорів

Перш ніж розглянути конкретні можливості для вирішення спорів, потрібно пояснити два ключові терміни.

Скарга – це формальне вираження незадоволення будь-якою особою чи організацією, яке стосується діяльності схеми сертифікації FSC та/або програми акредитації FSC, подане як скарга FSC, на яку очікують відповідь.

Апеляція – це запит сторони, яка є об'єктом прийняття рішення про перегляд будь-якого несприятливого рішення, прийнятого FSC щодо схеми сертифікації FSC та/або програми акредитації FSC⁵⁶.

Нині FSC передбачає дотримання принципу найнижчого рівня, який означає, що спори завжди слід вирішувати шляхом обговорення та переговорів на найнижчому можливому рівні. У разі задоволення щодо сертифікованої діяльності найнижчим є рівень утримувача сертифіката. Тому зацікавленим сторонам настійливо рекомендують дотримуватися цього принципу, а формальні процедури застосовувати лише як крайній засіб.

⁵⁵ FSC-STD-20-001 (V3-0) EN GENERAL REQUIREMENTS FOR FSC ACCREDITED CERTIFICATION BODIES

⁵⁶ Див. виноску 55. С. 5–6.

Існує п'ять можливих рівнів скарг і подальших процедур вирішення спорів (рис. 5):

- 1) зацікавлена сторона – утримувач сертифіката;
- 2) зацікавлена сторона – орган сертифікації;
- 3) зацікавлена сторона – МАА;
- 4) зацікавлена сторона – порушення політики FSC щодо асоціації;
- 5) зацікавлена сторона – FSC.

Скарга щодо	утримувача сертифіката	органу сертифікації	МАА	порушення політики щодо асоціації FSC	нормативного документа FSC
Спершу спробувати вирішити з	утримувачем сертифіката				
Якщо не вирішено, подати скаргу до	↓ органу сертифікації	↓ органу сертифікації	↓ МАА	↓ FSC	↓ FSC
Якщо розгляд не буде належним, або подати апеляцію до...	↓ органу сертифікації	↓ органу сертифікації			↓ FSC
або подати нову скаргу до...	↓ МАА	↓ МАА	↓ FSC		

Рис. 5. Рівні вирішення спорів

1. Зацікавлена сторона – утримувач сертифіката

Зацікавлені сторони, які мають скарги щодо діяльності утримувача сертифіката, мають безпосередньо зв'язатися з особами, відповідальними за здійснення відповідних видів діяльності (операцій) у сертифікованій компанії. Контактні дані утримувачів сертифікатів можна знайти за веб-адресою <http://info.fsc.org/>. Скарги завжди потрібно оформлювати на підставі застосованих стандартів. Перш ніж оформити скаргу, варто ознайомитися з публічним звітом про аудит (підрозділ 2.6) відповідного утримувача сертифіката. Існує ймовірність того, що вже виставлено ВКЗ щодо питань, порушених зацікавленою стороною.

Якщо незрозуміло, чи є організація сертифікованою, цей факт можна перевірити в базі даних сертифікатів info.fsc.org. Організації, які внесені до цієї бази даних, мають чинний⁵⁷ FSC-сертифікат і, отже, зобов'язані виконувати FSC-стандарти. Якщо організація FSC-сертифікована, вона зобов'язана мати механізм для розгляду скарг зацікавлених сторін.

Якщо питання неможливо вирішити на найнижчому рівні (тобто на рівні утримувача сертифіката), подають скаргу до органу сертифікації, який видав сертифікат. Органи сертифікації повинні мати власні процедури вирішення спорів⁵⁸.

2. Зацікавлена сторона – орган сертифікації

Скарги направляють до органу сертифікації у випадках, якщо їх неможливо вирішити безпосередньо з утримувачем сертифіката або якщо скаргу подано безпосередньо стосовно діяльності органу сертифікації (рис. 5). Процедури подання скарг має пояснити орган сертифікації під час основного аудиту (підрозділ 1.5) кандидата. Крім того, інформацію про процедури подання скарг щодо ОС має бути опубліковано на веб-сайті ОС⁵⁹. Контактну інформацію ОС можна знайти у базі даних сертифікатів.

⁵⁷ Також можливо здійснити пошук призупинених і припинених сертифікатів. Для цього потрібно обрати відповідний пункт у категорії «Статус сертифіката» на веб-сайті info.fsc.org.

⁵⁸ Див. виноску 55.

⁵⁹ Див. виноску 55. § 14.1. Ця інформація має бути загальнодоступною тими самими мовами, що й публічні підсумкові звіти, опубліковані органом сертифікації.

Органи сертифікації зобов'язані мати впроваджені процедури подання скарг та апеляцій⁶⁰.

Орган сертифікації повинен надати початкову відповідь упродовж двох тижнів після отримання скарги або апеляції, зокрема запропонувати схему комплексу дій. Протягом трьох місяців після отримання скарги або апеляції орган сертифікації повинен провести розслідування за звинуваченнями, зазначити усі запропоновані ним дії у відповідь на скаргу та повідомити заявника (-ів) про прогрес у розгляді скарги або апеляції⁶¹.

Якщо скаржник не задоволений результатами розгляду скарги органом сертифікації та має докази того, що скаргу не було опрацьовано належним чином, він може подати скаргу до МАА.

3. Зацікавлена сторона – МАА

МАА є другим найвищим рівнем у вирішенні спорів FSC. На цьому етапі зацікавлені сторони, утримувач сертифіката та ОС мають різні погляди щодо відповідності національному/регіональному FSC-стандарту. На цьому етапі вже запізно звертатися до відповідного національного офісу FSC за порадою та підтримкою, якщо це не було зроблено раніше.

МАА несе відповідальність за такі види скарг (рис. 5):

1. Не було знайдено задовільного вирішення щодо скарги та апеляції, поданої до ОС проти утримувача сертифіката.
2. Не було знайдено задовільного вирішення щодо скарги та апеляції, поданої до ОС проти ОС.
3. Скарга безпосередньо щодо діяльності МАА.

⁶⁰ Див. виноску 55. § 6.1

⁶¹ Див. виноску 55. § 14.2.2

У цих випадках зацікавлена сторона може подати скаргу до МАА. Менеджер із відповідності МАА або слідчий (призначений внутрішньо або зовнішньо) розглядатиме скаргу⁶². Рішення МАА та заходи, вжиті для вирішення скарги, не можуть бути оскаржені, однак можна подати нову скаргу до FSC, якщо заявник не задоволений результатом процесу розгляду скарги МАА та має докази того, що скаргу не було опрацьовано належним чином⁶³.

4. Зацікавлена сторона – порушення політики FSC щодо асоціації

Політика FSC щодо асоціації визначає, що FSC дозволить асоціацію (наприклад, стати FSC-сертифікованим, стати членом FSC або партнером мережі FSC) лише організаціям, які не беруть безпосередньої чи опосередкованої участі у таких неприйнятних видах діяльності:

- а) незаконні лісозаготівлі або торгівля деревиною чи лісовою продукцією нелегального походження;
- б) порушення традиційних прав і прав людини у лісовому господарстві;
- в) руйнування особливих цінностей для збереження у лісовому господарстві;
- г) значне перетворення лісів на плантації або нелісові види землекористування;
- д) інтродукція генетично модифікованих організмів у лісогосподарську діяльність;
- е) порушення будь-якої з основних конвенцій Міжнародної організації праці⁶⁴.

Скарги на асоційовані з FSC організації щодо їх відповідності політиці FSC щодо асоціації розглядає FSC. Рішення, прийняті щодо таких скарг, не можуть бути оскаржені. Рішення приймає Рада директорів FSC після оцінювання незалежною Радою з питань розгляду скарг *.

5. Зацікавлена сторона – FSC

Скарги проти FSC розглядає FSC відповідно до процедур, висвітлених у підрозділі 3.2.

⁶² ASI-PRO-20-104 (V4-0) COMPLAINTS, § 6.2.2

⁶³ FSC-PRO-01-005 (V3-0) EN PROCESSING APPEALS, § 2.4

⁶⁴ FSC-POL-01-004 (V2-0) EN POLICY FOR THE ASSOCIATION OF ORGANIZATIONS WITH FSC, § 1

3.2. Процедури FSC із вирішення спорів

Скарги надсилають генеральному директору FSC однією з офіційних мов FSC (англійською або іспанською)⁶⁵ у електронному або друкованому вигляді. Скарги можна також подати безпосередньо за допомогою онлайн-форми за веб-адресою <https://ic.fsc.org/dispute-submission-form.170.htm>. У скарзі потрібно чітко вказати, в чому полягає проблема, інтереси яких сторін зачіпають і що вже було зроблено для розв'язання проблеми. Потрібно надати докази для підтримки скарги, і скаржник повинен погодитися на дотримання процедур, передбачених системою FSC із вирішення спорів (рис. 5).

Міжнародний центр FSC надає допомогу та консультації зацікавленим сторонам щодо їхніх скарг і відповідних процесів подальшої роботи, коли і якщо це необхідно⁶⁶. Підтримка FSC полягає у призначенні співробітника упродовж десяти днів після отримання скарги для її аналізу та інформування відповідного органу з розгляду скарг і скаржника⁶⁷.

Скарги щодо нормативної бази FSC *, діяльності Міжнародного центру FSC, мережі FSC, а також скарги щодо ефективності МАА опрацьовує Міжнародний центр FSC.

Співробітник упродовж 30 днів після отримання скарги намагається неформально вирішити конфлікт. Потрібно зберігати відповідні звіти.

Якщо неформально вирішити спір неможливо, призначений працівник розслідує цю проблему та надає генеральному директору FSC рекомендацію щодо скарги⁶⁸. Генеральний директор FSC приймає остаточне рішення протягом 60 днів⁶⁹. Якщо заявник не задоволений результатами та розглядає проблему як невирішену, він може подати апеляцію щодо цього рішення.

Щоб подати апеляцію, потрібно надіслати генеральному директору FSC апеляційний лист (за шаблоном FSC) (рис. 5) у електронному або друкованому вигляді. Генеральний директор FSC підтверджує прийняття або відхилення апеляції протягом десяти днів від дня отримання, винятково на підставі відповідності описаним вище елементам.

У разі прийняття апеляції упродовж 30 днів створюють апеляційну раду *, яка складається з однієї–трьох осіб. Апелянт має схвалити склад апеляційної ради протягом десяти днів або відхилити через конфлікт інтересів.

Апеляційна рада розглядає докази та повідомляє своє остаточне рішення генеральному директору FSC упродовж 60 днів після її призначення. Генеральний директор FSC повідомляє апелянту остаточний результат протягом десяти днів після прийняття рішення⁷⁰.

⁶⁵ FSC-PRO-01-009 (V3-0) EN PROCESSING POLICY FOR ASSOCIATION COMPLAINTS IN THE FSC CERTIFICATION SCHEME, § 4.3.2

⁶⁶ Див. виноску 65. § 1, 2.5.

⁶⁷ Див. виноску 65. § 5.1.

⁶⁸ Див. виноску 65. § 5.2.

⁶⁹ Див. виноску 65. § 5.26.

⁷⁰ Див. виноску 65. § 6.1.

4. Глосарій основних термінів

Апеляційна рада (Appeals Panel) – незалежний комітет, призначений генеральним директором FSC для розгляду апеляції щодо рішення FSC.

Апеляція (Appeal) – запит сторони, яка є об'єктом прийняття рішення, про перегляд будь-якого несприятливого рішення, прийнятого FSC щодо схеми сертифікації FSC та/або програми акредитації FSC (адаптація ISO/IEC 17011:2004 (E); джерело: FSC-PRO-01-005 V3-0).

Аудит (Audit) – систематичний, незалежний, задокументований процес отримання записів, констатацій фактів та іншої відповідної інформації та їх об'єктивної оцінки для визначення ступеня виконання відповідних вимог (адаптація ISEAL Assurance Code; джерело: FSC-STD-20-001 V4-0).

Група з розроблення стандартів (Standards Development Group) – орган, визнаний FSC, розробляє транснаціональні, наддержавні, національні та/або субнаціональні стандарти на зазначеній території відповідно до вимог FSC. Група з розроблення стандартів не має обов'язково бути незалежною юридичною особою. Це може бути комітет або робоча група, створена з метою розробки стандартів як функція у межах національної ініціативи або окремо від неї; окрема організація, найнята національною ініціативою FSC, регіональним відділенням FSC або департаментом політики та стандартів FSC для здійснення розробки стандартів від свого імені.

Залучення (Engaging or engagement) – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чії інтереси зачеплені, гарантуючи, що їхні інтереси, бажан-

ня, очікування, потреби, права та можливості беруть до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства (джерело: FSC-STD-01-001 V 5-2).

Запобіжний підхід (Precautionary approach)

– підхід, який вимагає від організації вживати чітко висловлені та ефективні заходи із запобігання шкоді довкіллю та уникнення ризиків добробуту людини, якщо доступна інформація вказує на те, що господарська діяльність становить загрозу серйозного чи незворотного завдання шкоди довкіллю або загрозу добробуту людини, навіть коли наукова інформація є неповною чи неостаточною і коли уразливість та чутливість цінностей довкілля є точно не відомими (джерело: базується на Principle 15 of Rio Declaration on Environment and Development, 1992, and Wingspread Statement on the Precautionary Principle of the Wingspread Conference, 23–25 January 1998).

Зацікавлена сторона (Interested stakeholder)

– будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес, або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання. Зацікавленими сторонами можуть бути, наприклад:

- природоохоронні організації, як-от довкілляні неурядові організації;
- організації працівників, наприклад профспілки;
- організації з прав людини, приміром соціальні неурядові організації;
- проекти місцевого розвитку;
- органи місцевої влади;
- державні урядові відомства, що діють у регіоні;
- національні офіси FSC;
- експерти з конкретних питань, наприклад з особливих цінностей для збереження (джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Індикатор (Indicator) - кількісна або якісна зміна, яку можна виміряти або описати, і яка надає засоби оцінювання того, чи відповідає одиниця

господарювання вимогам критерію FSC. Таким чином, індикатори та пов'язані з ними порогові значення визначають вимоги до відповідального ведення лісового господарства на рівні одиниці господарювання і є первинною основою оцінювання лісу (джерело: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Glossary of Terms (2009)).

Малі ліси та ліси з низькою інтенсивністю господарської діяльності (МЛНІГД, Small Or Low Intensity Managed Forest, SLIMF)

– одиниця ведення лісового господарства, яка відповідає особливим вимогам FSC щодо розміру та/або інтенсивності (джерело: FSC-STD-20-012 V1-1).

Місцеві громади (Local communities)

– громади будь-якого розміру, які мешкають на території одиниці господарювання або на прилеглих територіях, а також ті, які проживають достатньо близько, щоб мати значний вплив на економічну діяльність підприємства чи екологічні цінності, які містить територія одиниці господарювання, або громади, на чій господарства, права або довкілля суттєво впливає господарська діяльність одиниці господарювання або її біофізичні особливості (джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Нормативна база FSC (FSC Normative Framework)

– набір FSC-політик, стандартів і процедур, обов'язкових для FSC-акредитованих органів сертифікації, утримувачів сертифікатів і кандидатів (та будь-яких інших сторін, які належать до сфери застосування документа). Передбачає вказівки у відповідних випадках (окремі або у складі директив).

- Політика – задокументований принцип. Метою кожної політики FSC є сприяння місії FSC відповідно до цілей і прагнень її членів та рівноцінне врахування інтересів трьох палат FSC, а також північного та південного членства.
- Стандарт – документ, прийнятий консенсусом і затверджений визнаним органом, який передбачає для звичайного та багаторазового використання правила чи характери-

стики для товарів, послуг або пов'язаних із ними видів діяльності, процесів і методів, спрямованих на досягнення оптимального ступеня порядку в певному контексті (адаптація ISO/IEC Guide 2:2004).

- Процедура – описує процеси, які використовують для задоволення вимог політик і стандартів FSC. Процедури встановлюють чіткість, підзвітність і відповідальність, надають особливий контроль за управлінням ризиками, визначають очікування щодо робочих процесів і продукції та можуть слугувати навчальними інструментами (джерело: FSC-PRO-01-001 V3-1).

Особлива цінність для збереження (ОЦЗ, High Conservation Value, HCV) – будь-яка з таких цінностей:

- ОЗЦ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях;
- ОЗЦ 2 – Екосистеми та їх мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно їм притаманних, з природними структурами розповсюдження та рясності, видів;
- ОЗЦ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні екосистеми, оселища або рефугіуми й такі, що перебувають під загрозою або зникають;
- ОЗЦ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем в критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів;
- ОЗЦ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів;

- ОЗЦ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів (джерело: базується на FSC-STD-01-001 V5-2).

Оцінювання (Evaluation) – комбінований процес аудиту, перегляду та прийняття рішення щодо відповідності клієнта вимогам стандарту (ISEAL Assurance Code).

Види оцінювання:

- рекогносцирувальне (попереднє) – з метою визначення готовності кандидата до основного оцінювання;
- основне – з метою FSC-сертифікації кандидата;
- повторне – з метою повторної сертифікації;
- наглядове (контрольне) (джерело: FSC-STD-20-001 V4-0).

План ведення господарства (Management plan) – сукупність документів, звітів, облікових матеріалів і карт, у яких описуються, обґрунтовуються і якими регулюються види діяльності, яку виконують будь-які керівники, персонал або організація на території або стосовно одиниці господарювання, включно із формулюванням політики і завдань (джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Послуги екосистем (Ecosystem services) – вигоди, які люди отримують від екосистем. До таких вигід належать:

- послуги забезпечення (наприклад, їжею, лісовою продукцією та водою);
- послуги регулювання (наприклад, регулювання повеней, посух, деградації ґрунту, якості повітря, клімату та захворюваності);
- послуги підтримання (наприклад, ґрунтоутворення та колообіг поживних речовин);
- культурні послуги та цінності (наприклад, рекреаційні, духовні, релігійні та інші не-

матеріальні вигоди) (джерело: базується на: R. Hassan, R. Scholes and N. Ash. 2005. Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. The Millennium Ecosystem Assessment Series. Island Press, Washington DC).

Права користування (Use rights) – права на використання ресурсів на одиниці господарювання, які можуть бути визначені місцевим звичаєм, взаємними домовленостями або встановлені іншими установами, які мають права доступу. Ці права можуть обмежувати використання окремих ресурсів до певних рівнів споживання або певними технологіями заготівлі (джерело: FSC-STD-01-001 V5-2).

Працівники (Workers) – усі особи, що працюють за наймом, включно з працівниками органів публічної влади, а також самозайняті особи. Це стосується також працівників з неповним робочим днем і сезонних працівників всіх розрядів і категорій, в т.ч. робітників, адміністраторів, контролерів, виконавців, працівників організацій-підрядників, а також самозайнятих осіб – підрядників і субпідрядників (джерело: ILO Convention C155 Occupational Safety and Health Convention, 1981; FSC-STD-01-001 V5-2).

Призупинення (Suspension) – тимчасова недійсність FSC-сертифікації для усїєї сфери атестації або її частини (джерело: FSC-STD-20-001 V4-0).

Принцип (Principle) FSC – невід’ємне правило або елемент системи ведення лісового господарства (джерело: FSC-STD-01-001 V4-0).

Припинення (Termination) – анулювання або скасування сертифікаційної угоди органом сертифікації або клієнтом відповідно до договірних угод (джерело: FSC-STD-20-001 V4-0).

Рада з питань розгляду скарг (Complaints Panel) – комітет, заснований генеральним ди-

ректором FSC. Його мета – оцінити та подати рекомендації щодо скарг, пов’язаних із політикою щодо асоціації.

Робоча група, збалансована за палатами (Chamber balanced Working Group)

– група обраних членів FSC, які мають професійний досвід з певного питання, з метою консультування та надання матеріалів, що стосуються процесу розроблення або перегляду нормативного документа FSC, яка рівною мірою представляє точки зору соціальної, екологічної та економічної палат членів FSC (а також точки зору півдня та півночі у разі збалансування робочої групи за суб-палатами) (джерело: FSC-PRO-01-001 V3-1).

Сертифікаційні вимоги FSC (FSC Certification Requirements) – усі нормативні правила та настанови, що застосовують до сертифікації організацій, які ведуть лісове господарство та/або організацій ланцюга постачання (джерело: FSC-STD-20-001 V4-0).

Скарга (Complaint) – формальний вияв незадоволення будь-якою особою чи організацією, яке стосується діяльності схеми сертифікації FSC та/або програми акредитації FSC, подане як скарга до FSC, на яку очікують відповідь (адаптація ISO/IEC 17011:2004) (джерело: FSC-PRO-01-005 V3-0).

Скарга (Complaint) – формальний вияв незадоволення будь-якою особою чи організацією, яке стосується діяльності схеми сертифікації FSC та/або програми акредитації FSC, подане як скарга до FSC, на яку очікують відповідь (адаптація ISO/IEC 17011:2004) (джерело: FSC-PRO-01-005 V3-0).

Спір (Dispute) – висловлення незадоволення будь-якою особою або установою, подане як скарга організації щодо її господарської діяльності або її відповідності принципам і критеріям FSC, та на яку очікується відповідь (джерело: базується на FSC-PRO-01-005 V3-0 Processing Appeals).

Спір значних розмірів (Dispute of substantial magnitude) – це спір, який охоплює один чи більше з таких пунктів:

- зачіпає законні або звичаєві права тубільних народів чи місцевих громад;

- де негативний вплив господарської діяльності сягає таких масштабів, що його неможливо усунути або пом'якшити;
- фізичне насильство;
- знищення майна;
- присутність воєнних угруповань;
- дії щодо залякування працівників лісового господарства і зацікавлених сторін.

Розробники стандартів повинні адаптувати або розширювати цей перелік.

Спир значної тривалості (Dispute of substantial duration) – спір, який триває вдвічі довше, ніж це визначено часовими рамками системи FSC (тобто більше ніж шість місяців після отримання скарги, як це визначено у FSC-STD-20-001).

Спостерігач (Observer) – особа, яка супроводжує команду оцінювачів або аудиторів, але не здійснює оцінювання чи аудиту. Спостерігачі визнаються зацікавленими сторонами, але мають дотримуватися кодексу поведінки, викладеного у FSC-PRO-01-017. Примітка 1. Спостерігач не є частиною команди аудиторів і не має впливати на аудит або перешкоджати йому. Примітка 2. Спостерігач може бути представником регуляторного органу чи іншої зацікавленої сторони, яка зазвичай аудитує (джерело: FSC-PRO-01-017 V1-1).

Сторона, чий інтереси зачеплено (Affected stakeholder) – будь-яка особа, група осіб або організація, яка є або може бути об'єктом впливу діяльності одиниці господарювання. Прикладом (невичерпним) може бути особа, група осіб або організацій, розташованих поруч із одиницею господарювання (наприклад, власники земель, розташованих нижче за течією). Сторонами, чий інтереси зачеплено, можуть бути, наприклад:

- місцеві громади;
- тубільні народи;
- працівники;
- люди, що мешкають у лісі;

- суміжні землекористувачі;
- власники земель, розташованих нижче за течією;
- місцеві переробники лісової продукції;
- місцеві комерційні структури;
- власники прав на землеволодіння і користування, зокрема землевласники;
- організації, уповноважені діяти або відомі як такі, що діють від імені сторін, чий інтереси зачеплено, наприклад соціальні або екологічні НУО, профспілки, тощо (джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Тубільні народи (Indigenous Peoples) – народ або групи народів, які можна визначити або характеризувати таким чином:

- ключовою характеристикою або критерієм є самоідентифікація як тубільного народу на рівні індивідууму та прийняття громадою як свого члена;
- історична нерозривність із суспільствами, що існували до часів колонізації та/або прибуття поселенців;
- міцний зв'язок із територіями та навколишніми природними ресурсами;
- особливі соціальна, економічна чи політична системи;
- особливі мова, культура та вірування;
- утворення непанівних суспільних груп;
- прагнення до підтримки та відтворення своїх споконвічних середовищ і укладів як окремих народів і громад (джерело: адаптовано з United Nations Permanent Forum on Indigenous, Factsheet 'Who are indigenous peoples' October 2007; United Nations Development Group, 'Guidelines on Indigenous Peoples' Issues' United Nations 2009, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 13 September 2007).

Ціль господарювання (Management objective) – конкретні господарські завдання, методи роботи, результати та підходи, визначені для досягнення вимог стандарту.

Опубліковано FSC Німеччина
Автори Niklas Mischkowski, Elmar Seizinger
Редактори Sara Elsholz, Anand Punja
Верстка P.S. Petry & Schwamb GbR, Freiburg
Статус: Жовтень 2016

Контакти:
FSC Німеччина
Postbox 5810
79026 Фрайбург, Німеччина
E-Mail: info@fsc-deutschland.de

Переклад українською здійснено на замовлення FSC Україна
Перекладач: Іван Лакида
Редактори: Олена Пазюк, Павло Кравець

Контакти:
вул. Генерала Родимцева 19, офіс 116
м. Київ, 03041, Україна
E-Mail: p.kravets@ua.fsc.org

